

Hannes Sihvo

KAHDEKSAN VIENALAISKIRJETTÄ

D. Karjalainen KSS:n jäsen n:o 28.

Syksyllä 1971 luovutti vihtiläinen Jarl Pousar Valtionarkistoon 20 vuosilta 1899—1903 olevaa kirjettä, jotka olivat löytyneet puretun talon täyhteistä Vihdissä. Tässä julkaistavat kahdeksan kirjettä, joista seitsemän on osoitettu Vihtiin 1895 muuttaneelle kauppiaille, entiselle laukkurille Feodor Karjalaiselle ja yksi tämän kaupparengille, ovat kaikki vienankarjalaisten kirjoittamia, vaikka osa onkin lähetetty Mäntästä.

Feodor Karjalainen oli syntynyt (Helsingin ja Turun ortodoksisten seurakuntien arkistoista saamani tietojen mukaan) 22. 4. 1864 Arkangelin eli Vienan läänissä. Vienan Karjalaisten Liiton jäsenkirjaan (Karjalan Sivistysseuran arkisto, n:o 8) hän on ilmoittanut tarkemmaksi syntymäpaikakseen Jyskyjärven. Kirkonkirjoihin on myös merkitty hänen entinen, tai itse asiassa väännetty nimensä Feodor Korelskoi. Feodor Karjalaisella oli ensimmäisestä avioliitostaan Aleksandra Vasiljevin kanssa poika Gregori ja toisesta avioliitostaan suomalaisen Anna Emilia Wikströmin kanssa (vihitty 10. 5. 1896) kaksitoista lasta: Maria, Aleksandra, Anna, Laurenti, Jevgenia, Elisabeth, Paul, Olga, Vera, Leonid, Helena ja Jaakko. Vienan Karjalaisten Liittoon F. Karjalainen liittyi veljensä kanssa 1906. Näistä jyskyjärveläisveljeksistä Vihdin Ojakkalassa asuva David on saanut jäsennumerokseen 28 ja Vihdin Sakselan kotipaikakseen ilmoittanut Feodor numeron 29. Suomen kansalainen tuli Feodor Karjalaisesta 1919. Hän kuoli Helsingissä kirurgisella klinikalla 13. 11. 1938.

Kirjeet antavat ainutlaatuisen häivähdyksen Vienan Karjalasta ja Suomeen siirtynneiden laukkureiden elämästä ajalta, jolloin luku- ja kirjoitustaito oli Vienassa erittäin harvinainen. Feodor Karjalainen on kuulunut sukuun, jossa nämä taidot ovat olleet useampienkin hallinnassa. Siitä todistaa todennäköisesti F. Karjalaisen sisarenpojan sedälleen lähettämä kirje. Se kuten muitakin julkaistaan autenttisina kirjoitusvirheitä korjaamatta.

Jyskyjärvi 29 Dekabr 1900

Rakas setäni Feodor Karjalainen

Tässä piirrän pitkän ajan perästä tuhansia terveisiä Setälle ja tätille ja lapsille Grikorille ja Marille ja Sassalle ja myös Mikaelille tuhansia terveisiä?

Ja myös kaikille palveliolle tuhansia terveisiä ja myö olemme muut kaikki vanhassa Jumalan terveydessä ja sitä samaa Herran lahja toivomme teille mutta ukkon on hyvin huonossa terveydessä ja pytäis vähä teitä ja passin lähettivät jo alkutekelöissä (?) ja emkemö olesaaneeet vastausta vielä ja olemme olet aivan kotona emme käynnet ole minnekään riesuun (reisuun) olemme koittaneet tehdä omaa työtä olisi raha työtä mutta en voi kyvetä muuta ei mitän kuolleita on ollut paljo terveisiä paljon meistä kaikista (pro meiltä kaikilta) teille kaikille yhteisesti muuta ei mitän jäämme odottaman vastausta kunnioituksella Ivan Fokitz.

Imeisesti F. Karjalaisen kauppa-apulaisen vanhemmitaan saama on seuraava vienalaiskirje:

Luusalmesta 23 p. tammik. 1901

Rakas poikamme Wasili Kalinin Rakkausta vanhemmistas jsastäs ja äitistäs että tervenä olemme jumalan kiitos jota samaa Herran armo lahijaa suomme sinulleki ja kiries saimme mielihyvällä vastuan ottaa jonka olit kirjoitan 26 p. tammik. jonka edestä lausumme paljon kiitoksia, ja ämmöstäs paljon terveisijöö ja sisarestas Hourista paljon terveisiä. Päistöj Matrosta paljon terveisiäjä tervenä olemme kaikin, täälä tapahtu suuri tulipalo Sahareiselta Oleksilta palo talo aivan puhtaksi ja jos poikani rakas voit lähettää rahaa niin ole hyvä lähetä Emmekö kevään puoleen saa hevosta ostaa ja sano paljon terveisiä isännälle F. Karjalaiselle meidän puolestamme, ja hänen emännälleen ja pojalle paljon terveisiäjä meistä kaikista ja rakas poikamme pyydämme että palvele isäntäs hyväisistä, ole kuuljain hänele ja jos asioissas passaa niin tule kesäksi kotiaan, mellä vanhemmilles olis hyvin halu nähdä, kirieitä me olemme lähettän aivan usein Sinulle Ei nyt muuta kuin hyvästi voi hyvin Kunnioituksella Rakkat vanhempas isäs

ja äitis ja pyydämme vastaa kuin tämän kirien saat ja Ristitaatostas ynnä hänen vaimostaan ja koko hänen perheestään paljon terveisijä hyväst.

(Tämä osa kirjeestä ilmeisesti äidin kirjoittama, seuraava loppuun lisätty osa taas on isän kirjoittama, koska käsiala vaihtuu.)

Ja annan tietä että minä sun isäsi sairastaan ja loistani niin että en ole kyennyt mihinkään tienestini. Jermie tahi Mitrolän vävy tuli Inkeriltä käymään tahi ottamaan tytärtänsä Irinian sinne Inkerille, nyt on parasta aikaa täällä meille.

Mahdollisesti Vienasta on lähetetty tämäkin köyhemmän karjalaisen kirje paremmin menestyneelle heimolaiselle.

1901 goda 20 Maja 25 dnja (venäläisin kirjaimin) herra kaupamis fedor Korelskoi (nimi venäläisin kirjaimin)

Tassa lähetan palion Tervysi Teila ja mos vaimolas ja lapsillas möskin palion terwysu mina pyran teitä neyremasti jos passasi vähänki nin lähetaka minulle raha itse vastuni (?) palla (?) kun minä syksylä tulen sinne nin mina toimitan hyvästi ja voika hyvin W Ylianoff

Edelläolevat kirjeet ovat kirjoitusasultaan osittain vaikeasti tulkittavissa ja pariin käsittämättömäksi jääneeseen paikkaan olenkin merkinnyt kysymysmerkin. Sen sijaan seuraava erittäin kauniilla käsialalla kirjoitettu kirje, joka on lähetetty Feodor Karjalaiselle, osoittaa että Kalevalan sydänmailla osattiin kirjoittaa sekä venäjää että suomea, ja taidettiin jopa sulavat kirjekohteliaisuudet. Kirje on uhtualaisen kauppiaan apulaiseksi pyrkivän Pekka Trofimofin Mäntästä lähettämä.

Mänttä 25/VI 1901

K. Herra F. Karjalainen
Wihti!

Kun olen sattumalta kuullut, että te K.H. olette Kauppa apulaisen tarpeessa ja kun minä olen, kuten tiedätte nykyään ilman palkkaa, niin rohkeuden täten vaivata K.H.tarjoutumalla palvelukseenne. Kun tietätte ehki minun, niin koulu kuin käytännöllisetkin puoleni, niin lienee tarpeeton ruveta niistä selitystä tekemään vaikka lienee ehki paikallaan, jos mainitsen Käyneeni Suomalaisen ylhäisemmän kansakoulun läpi, sekä Wenäläisen täytellisen kansakoulun, sekä olen suorittanut Täydellisen Kaksinkertaisen Itaialaisen kirjanpito kurssin, joten toivoisin voivani täyttää Kauppa apulaisen ja kirjan pitäjän suurimmatkin vaatimukset. Omaten 8:n vuoden kokemuksen. Jos te K.H. tarvitsee miestä, niin pyytän olemaan hyvä ja kirjoittamaan minulle jos mahdollista palkka tarjoomuksineene osoiteella: (venäläisin kirjaimin) Gospod. Petr T. Trofimov Arhangelskoj Guberni. Postovuju kontoru. Uhta. Sulkeutuen arv. suosioonne, jän otottamaan arvoisaa vastaustanne ja piirrän:

Kunniottaan
Pekka Trofimoff

Lopuksi neljä kirjettä, jotka on lähettänyt J. W. Timofejeff Mäntästä. Timofejefistä en ole onnistunut löytämään henkilötietoja. Hän on ollut ilmeisesti samanlainen Vienasta Suomeen muuttanut kauppias kuin Karjalainenkin. Karjalainenkaan tuskin oli mikään erityisen hyvin menestyvä kauppias, koska hän siirtyi kauppa-alalta ilmeisesti jo kymmenluvun lopulla maanviljelijäksi. Jonkunlaisesta tasosta ainakin julkisivun puolella kertoo, että Timofejef on kirjoittanut kirjeensä omalla nimellään ja osoitteellaan varustetulle kirjepaperille. Kaupan epäonnekkueudesta ja taloudellisista vaikeuksista kertovat seuraavat kirjeet, joista viimeinen paljastaa, että laukkurien »isäntä», jollainen Ivan Timofejeff nähtävästi oli, saattoi joutua omien heimolaistensa pettämäksi. Häneltä näet karkasi kahdeksan laukkunkantajaa yhtenä talvikautena tavaroineen ja rahoineen päivineen. Tapaus ei ilmeisesti ollut erikoislaatuinen laukkukaupan historiassa.

Helsinki, 21. pv Tamik. 1901.

Hyv. Weli, Feodor!

Täden tulen sinua Rouvaasi ja lapsia yhteisesti tervehtää Sekä san ilmoitta että kun nyt minulla tuli korvat kipiäksi, sen vuoksi tuln tänne Helsinki ja täyty täällä nyt olla viikon eli parin ajan sen takia,

Nin etkö sinä kerkiä täällä Helsingissä käymän kun tietysti aina asiakin on, Nin oliisi yksi tie kaksi asia, olisihän hauskaa tavata toisiamme monesta aikaa jän vartoman ehkä tulet Helsingin Mina asun Uutessa Hotelisa

Ota Ristipoikan mukaan Wielä san mainita että Iro Jeremiän vain tuli sine Mänttän, se on parasta aika sielä. Muuta erityistä en tierä hyvä sukulainen mitänä terve tulova nyt Helsingin. Weljellisesti Ivan

Mänttä Maliskun 5 p. 1901.

Hyvä Weli, Feodor! Wihti!

Täden lähetän tämän kauppakirjan toinen samanlainen paperi löyty veli Tepalle. Maksa heti kirjeni saatua eli muuta nimesi, se paperi Menetele asia kun omasi kanssa, on viisainta maksa se muuta oitis tämän kirjeni saatua, Asiani veli on sillä lailla että olen päättänyt tehtä tavalla eli toisella, kuitenkin, Minä tulen täällä eli minun täydy väkisinkin täällä viipyvää montta montta kuu-kautta Nin kauvan että asioista selvä tulee, sen vuoksi, Weli, kun tuo Luukina on halukas liikkeen ostomies sekä varojakin hänellä on, Nin jos Veli, muuten etuksi etsellesi, näjet, nin myy vän ja ota rahat pois, Jos veli miloin minä taas sine puolen joutunen Nin ehkäpä taas silloin joku toimi keksitän, ja kun minulla itselläni ei olisi irtainta rahaa nin senkin vuoksi mina en kykene suuria kauppoja tekemään. Wan kuitenkin ehkä Hyvä Ystävä sekä muita sukulaisia taas löyty jotka taas vähän avusta, ja takaa että jo sekin taas amattin pystyy Van tällä kerta nyt ei auta Weli mikänä van täydy saata vanhoista asjoista selvä, kyllä sitä siten, uusien kanssa on parempi alkaa, kun vanhoista ensinä on selvän saanut.

Kuitenkin veliseni ole varovainen kaupoissasi kun ninkin suuria sumia kauppa sumia käsittele, etet, tule vahinkolla vaikka itse tiität paremin kun minä, mutta jo olen minakin saanut montta kokea ja kokenut kaikki tietää, Sin (?) Kajonin(?) voin kirjoittaa sekä pyydän että hän Kajoseista (?) Langomies sinulle sine suoran kirjoittaa kyllä mina hänellä asian sinun puolesta selitän.

Kaupat on täällä nin kun muukin hiljaisiä, sen vuoksi tahton asiasta selvän tehtä. Kun miloin minulla täällä Uutisia ilmantu nin siitä piirän sinulle muutamn rivin oittis ettäs tierät, terveisiä meistä kaikista koko perehellesi. On kyllä veli ikävää että olen sinua vaivanut mutta siitä jään kiitollisuuden velkan, ja tulen käymän kun tässä van saanen sopivan ajan. piirtän, Weljellisesti: Ivan Timofejeff

Mänttä Maaliskuun 14 p. 1901

Hyvä Weli! Feodor! Wihti!

Täden tulen sinua tervehtimään pereheinesi sekä piirrän sinulla muutaman rivin, hyvä Weli, samaisista asioistani että ehkä nyt piakkoin olen pakotettu luovuttamaan omaisuuteni Welkoilleni sen vuoksi Weljeni luottajan lupauksesi, sekä Suku-laisuuten että sen paperin päälle olet nin kun kauppa on teilä Welejeni kanssa olluna, nin luja että se on sinulla siirtynyt oston kautta ja se on sinun nin kun kauppa kirja näyttä siinä kaikki sitä veljeni toivon että asia on niinkun kauppa-kirjat näyttää.

Tän kuun lopulla olen pakotettu luovuttaman elei siihen estettä ilmanu

Mieleni tekisi tulla sinne sinua katsoman, van nyt kun asiat alkaa nin olen estetty tulemasta, mutta tulen nin pian kun loma van saan toivon veli että taas minua auttelet miloin sine puolen joutunen sen mukaan, kun välillämme sen taas Har-kitsemme

Se on Weli varma että nin pian kun saan asioi-tani selvän nin käännyn kaikkein ensinä sinun puolesi nin kun välipuheme on olluna Myöskin veli voit olla siitä varma ette mitä asioita välil-lämme tule syntymään nin saat varmasti minun luottaa miloin sellaista tulle kysymyksen Muuten olen inostunut että pääsisimme lähemmäksi toi-siamme nin eikö hän olisi elämäkin hauskempaa ja siloin yhteisvoimin yhteistoimin ehkä voisimme paremmin toimia, ole hyvä ja kirjoita minula jo-tain sieltä, minä kirjoitan taas kun mitä täällä tapahtuu veli tejemme kaupoja ninkun enenkin, revi tämä kirjeni veli kun olet lukenut etei se joutu muitten kasin. Weljesi Ivan sitä puheena ollutta poikaa ei ole täne tullun, vielä. terveisiä meistä kaikista. Ole hyvä ja palauta se alkupitei-nen minun kauppa kirjani minulla takaisin, mikä on minun ja Weljeni välillä tehty sen paperin johtosta, jos et enä sitä tarvitse. Weljesi Ivan.

Mänttä Maaliskuun 14 p. 1901 klo 8. illalla

Hyvä Weli, Feodor!

Jo tänään tartun toisen kerran kynään kiini piirtääkseni sinulla syystä kun amulla sinulle kir-joitin, ja illalla kello 6 sain sinulta kirjen josta veliseni oliin oikein iloinen kun näin kirjesi ri-veistä, se oli oikein ettäs muutit sen paperin ja antaa vielä olla pitä nin kun omaasi ei sitä tarte täne laittaa Jos sattuisi tulla kysymys miloin siitä nin kuten sanottu nin olet varma sen omistaja Ja kun amulla mina pyysin alku piteistä paperia takasin, Wan kun kirjestäsi näin että net on pitä-tetty Henkivakuutus konttoorin nin olkon sielä ei nitä tarvita Minulla laittaa Nin pian kun tässä miloin loman saa nin tulen luonasi käymän ja etellisestä kirjestäni näjet enempi ajatusteni pää-töksiä.

Olet oikeassa että ole Weli varovainen sellai-sissa suurissa kaupoissa epävarmojen kuntjen kansa. Minulla on veli taas näinä kuukausina sen perästä kun viimeksi tavattiin toisiamme nin minulta on Reppu miehiä nyt karanut 8 kappaletta ja va-hinko nouse 14. tuhan markan. Nin hyvä veli kun ihmistä rupia kohtaman miloin vaston käyminen, nin se tulee joka puolelta, kuitenkin veli, olen varmistun että tahton tyytyttää velkojani yleis-tiillä nyt veli ei muuta kun olen siitä iloissani että kirjeessäsi mainitset että olisin rauhallinen että olet luja joka suhteessa sen paperin suhteen Nin siitä tulisi nyt rauhoitetuksi enempi kirjoitan kun tässä asioita alka tulla olen päättänyt tässä kuussa luovutta minä päivänä ja missä kuussa sen paperin muutit nimesi, siitä tahtoisin tietä, sen vuoksi, että josko siinä tartiisi olla väli aikaa Eilen tuln kärjeiltä (käräjiltä) kotiin sen tynelin kanssa misä ennen asuin hyryllä kävimme 3 lakia ja se tyneli tappasi Minulla tuomitin tynelin heti kuittia vastan maksan minulla velkansa sekä 200 markaa kuluja itse olin asiani ajamassa ja vie-raita ole meillä molemille Yhtensä viime käräöissä 11. Terveisiä paljon, ota veli selvä kun kirjoituk-seni tule huonoia kun kiiresti piirtelen, Terve näkemään asti. Weljellisyytellä Ivan Sano Weli Davetilla että hänen Welka kirjansa olen antanut täällä eräällä asiamiellä ulos hajettavaksi Rimp-riilta, ja on toivoa sen saamisen.

— Suomen itsenäistyessä Suistamalla tuli muotiin Kauko etunimi. Kouluun rupesi tulemaan Ivanojen ja Vasilien tilalle Kaukoja. Niinpä yhdeltä Kaukolta opet-taja kysyi:

— Mikä on isän nimi. Vastaus kuului:

— Miitrei. Opettaja kysyi: Mikä on äidin nimi? Kau-ko vastasi:

— Sitä katso en tiijä. Minä kutšun häntä muomaks, isä akaks a muu kylä kirkkuu Miitrein akaks.